

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Tidligere kz-fanger og modstandsfolk førte dansk faneborg frem i jordens største udryddelseslejr Auschwitz-Birkenau i det sydlige Polen.

De 2 sidste Israel-krige

Moshe Dayan:

Sinai-felttoget 1956 (Schönberg)

Ernst Trost: David og Goliath

(Samleren)

Af landsretssagfører R. Prytz

Hvad er det, der er sket i de sidste 20 år til hele verdens forundring? Har Israel mulighed for at eksistere og efterhånden få en fredelig tilværelse med araberne? Hvad ved vi i Danmark om disse spørgsmål?

Til belysning af disse problemer set med israelske øjne kan disse 2 bøger stærkt anbefales. Bogen om 1956 er på 239 sider, og den om 1967 på 221.

Den berømte Moshe Dayan skriver med al den sagkundskab, som han er i besiddelse af, om den korte krig i oktober-november 1956.

Den østrigske journalist Ernst Trost opholdt sig i Israel i begyndelsen af juni 1967 og fulgte med tropperne, lige til hans bil blev minesprængt, og han kom på lazaret og derved fik tid og lejlighed til at skrive sin bog. Hver af bøgerne er særdeles værdifuld. Hver især er selvsagt præget af sin forfatters forhold. Set med militære øjne er den om 1956 derfor den bedste, medens den om 1967 refererer mange enkeltheder, som netop en journalist er interesseret i at få fat i.

Efter at Israel havde kæmpet sig til sin selvstændighed i 1948 og vundet krigen i 1956, var araberne med Ægypten i spidsen indstillet på, at den næste krig ville blive udkæmpet med samme metoder som forrige gang. Tillige var de ifølge Ernst Trosts bog helt igennem indstillet på at følge de mange instruktioner, som deres sovjetrussiske venner havde givet. Skulle Israel med sine få indbyggere have mulighed for at overleve — det var faktisk det, kampen stod om — måtte man opruste med al energi, fantasi og intelligens og hele folket stå sammen om opgaven. Man får et levende indtryk af en vældig kvalitetsforskel mellem israelerne på den ene side og araberne på den anden side.

Titlen på Trosts bog er velvalgt. Der er overordentlig mange henvisninger til steder i Det gamle Testamente. De 2 bøger supplerer hinanden, bl.a. vil man kunne have glæde af at bruge kortene i bogen om 1956 ved læsning af bogen om 1967, hvis kort ikke indeholder alle de navne, der findes i teksten. I bogen om 1967 er der på kortet side 188 en fejl ved den anførte målestok; thi hvis den var rigtig, ville Genesareth sø være over 2000 km lang.

Hvad så med fremtiden? PRAVDA skrev 2/9 1964: „Et folk, der bliver angrebet og sejrrikt forsvarer sig, har den uangribelige ret til at træffe en politisk afgørelse for at skaffe årsagen til angrebet af vejen og holde fast ved denne

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser angående Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, Herning.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundvej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 19², Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
Hasseris, Aalborg.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse.

indstilling, så længe truslen ikke er blevet fjernet.“

Det synes at være et overmenneskeligt krav, hvis man vil have israelerne til at rømme nogen del af Jerusalem. En internationalisering af denne by synes ikke at være den rigtige løsning. Da byen er den hellige by for jøderne i langt højere grad end for kristne og muhamedanere, bør den efter min mening administreres af Israel, men med fuld respekt for kristnes og muhamedaneres religiøse følelser.

Det er iøvrigt umuligt at øjne nogen varig løsning på stridighederne mellem jøder og arabere. Formodentlig skal der hengå århundreder, før det kan lykkes. Meget ville kunne vindes med hensyn til at undgå eller i hvert fald mindske

fremtidige krige, hvis de mange lande, som udfører våben, derunder ikke mindst de lande, som gang på gang råber op om at være fredselkende, ville undlade at eksportere våben til parterne.

Vi savner iøvrigt på dansk en god fremstilling af alle de vanskelige forhold i Mellemøsten, set med arabernes øjne. Gang på gang viser det sig, at danske, der af selvsyn kender forholdene, har betydeligt mere sympati for araberne end for jøderne. Skal man tage hensyn til alle forhold, kan man ej heller se bort fra, at en ikke helt ringe del af araberne ikke er muhamedanere, men kristne.

Hermed være begge interessante bøger anbefalet!

R. PRYTZ

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 E, København N, TAgA 8502 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri Ringsted

Næste nummer udkommer ca. 25. august

INDHOLD:

4. maj her og der	103
Danmarks i Auschwitz	107
KZ-minde ved Aarhus-bugten ..	109
Rejse til Neuengamme	109
Kammeraternes Hjælpefonds møde på Als	111
Dagbogblade	113
Henvendelse til skoler	120

4. maj her og der -

I vort blad for 25. maj påbegyndte vi en omtale af 4. maj-arrangementer udover Danmark.

Vi bringer nu afslutningen, der fortæller, at dagen stadig huskes i de mange tusinde hjem.

Hellevad

PLOVJERN I STEDET FOR VÅBEN

4. maj-dagen i Hellevad i Sønderjylland indledtes med aftengudstjeneste ved sognepræst S. Peters-Lehrn. Kirken var fyldt til sidste plads, og mange unge var mødt frem.

Præsten sagde bl. a.:

Man talte en gang om at smelte våben om til plovjern, forstået således at alt strid engang vil være utænklig og overflødig, fordi vi hver især kan leve trygt og godt sammen med dem, vi er knyttede til og holder af. Vi danske, der har oplevet 4. maj 1945, skal være mellem de første til at virkeliggøre denne store tanke.

Da først bliver der for alvor mening i at forene vore stemmer i tak og lovsang til himlens Gud . . .

Senere samledes man i Kirkekroen, hvor folketingsmand Aksel Larsen talte, og han sagde bl. a.:

En dråbe i havet . . .

I besættelsens fem onde år sagde mange til modstandsbevægelsen: „Hvad gør I da alt dette for, det er jo da kun en dråbe i havet?“ Men de, der spurgte, tænkte ikke på, at havet består af dråber, og vore dråber talte også med. Det, at vi bevarede viljen til at bevare vor danskhed, det var jo det, der gjorde os fortjent til at få friheden igen.

I gode tider er man tilbøjelig til at sige, at frihed, det er noget, man har, men det er aldeles ikke noget, man har, det er noget, man bestandig kan risikere at miste, og det er noget, man altid må slås for at bevare. Glemmer man det, så kan det gå galt. Når vi ikke tænker på det og ikke bærer det videre til den ungdom, der ikke selv har oplevet besættelsen, så bliver spørgsmålet, i hvor høj grad vi har lov til at have en fremtid.

Padborglejren

DANNEBROG I PROJEKTORBELYSNING

Der var opholdsvej i Padborglejren, da Dannebrog kl. 20,30 blev hejst i projektorbelysning, efter at frihedsbudskabet fra London den 4. maj 1945 havde lydt fra højttalerne i vagttårnet. Medens Padborg Jernbaneorkester spillede „Der er ingenting, der maner“, og alle stod ret, CF'ere og civile, gled flaget til tops og foldede sig til sidst helt ud.

Pastor G. Hintzes tale blev holdt indenfor i mødebarakken, hvor der var kaffebord, og hvor også kolonchef Birkenfeldt Nielsen og flere andre havde ordet.

Langs vejen gennem lejren, fra vagttårnet til porten, var tændt lange rækker af blafrende lys, og i mange huse i Frøslev, i Faarhus og Padborg og andre steder i omegnen brændte lys i vinduerne.

RYØ A/S
Ingeniørfirma
Nytov 14 - Aalborg

HARILDS BUREAU
Maskinskrivning - Duplikering
Nørrebrogade 156 - TA 7180

ØLGOD
UNGDOMSSKOLE
Ølgod

CARL NIELSEN'S
BOGHANDEL
Hjort Lorenzensvej 1
Haderslev

GULF SERVICE
Østergade
Hurup
Thy
Benzin - Olie - Vask

BRAMDRUP
SKOV RESTAURANT
Bramdrup pr. Kolding

ERIK FREITAG
Sagfører
Hovedgaden 45 - Birkerød

SVEND VESTERGAARD
Bagermester
Bestilling modtages på kransekager,
fødselsdagskringler m. v.
Telefon (077) 93111 nr. 4

RESTAURANT
SØSTJERNEN
Raageleje

RAABJERG DINER
Diner Transportable
Landskronagade 47 - tlf. 29 40 01

PLOVFABRIKKEN
SKJOLD A/S
Lind pr. Herning

Duplikering af enhver art
GLENDAL
Jernbanegade 21 - Aalborg
Tlf. (08) 16 01 72

DA DANMARK BLEV EN ALLIERET NATION

**Indsatsen under krigen roden til
det dansk-britiske venskab,
sagde englænder på
Højskamling**

Modstandsbevægelsens Region III højtideligholdt som sædvanlig 5. maj dagen ved Klokkestaben på Skamlingsbanken, hvor grosserer Ejner Petersen, Esbjerg, der under krigen havde ledet en af landets mest aktive Frit Danmark-grupper, nedlagde modstandsbevægelsens krans ved mindesmærket for besættelsestidens faldne. Grosserer Petersen nævnte, at et gammelt ord siger, at de døde rider hurtigt, de bliver hurtigt glemt.

— Det gælder imidlertid ikke vore faldne, sagde han. Så længe deres kammerater lever, vil mindet om dem også leve.

Ved en sammenkomst på Højskamling efter kransenedlæggelsen talte en af modstandsbevægelsens fremtrædende engelske skikkelser, kommander R. C. Hollingworth. Kommander Hollingworth, der i tiden omkring 9. april 1940 var britisk marineattaché i Danmark, blev under krigen leder af S.O.E.s danske afdeling. På en fremragende måde talte han der den danske modstandsbevægelses sag i England, og hans indsats var en stærkt medvirkende årsag til, at feltmarskal Montgomery efter krigen kunne sige om den danske modstandsbevægelses indsats, at den var „second to none“.

Commander Hollingworth benyttede lejligheden til at sige, at meget af det gode forhold mellem Danmark og England har rod i den tid, da den danske modstandsbevægelse blev skabt.

Da krigen ramte Danmark i 1940, var det ikke netop en smigrende betegnelse, man gav det lille skandinaviske land. Det hed simpelt hen „friendly enemy alien“, men tingene ændrede sig. Da krigen sluttede, havde Danmark sin naturlige plads i den store alliance, og landet betegnede som „de facto allied“.

Han glædede sig over, at man i

Region III stadig højtideligholder befrielsesdagen. Det er med til at knytte venskabsbåndene stadig fastere.

Forud for mødet på Skamling havde regionens styrelse holdt et møde, og styrelsesformanden, kontorchef Sv. Hoffmann, København, oplyste, at man er enedes om at fejre 25 års dagen for befrielsen den 5. maj 1970 med en sammenkomst for modstandsbevægelsen i hele regionen i Sønderjyllandshallen i Åbenrå. Forud for sammenkomsten, der skal finde sted om aftenen, vil man som sædvanlig nedlægge en krans ved Klokkestabelen på Skamlingsbanken.

I øvrigt har regionen udarbejdet en lille brochure, der fortæller både regionens og mindesmærkets historie. Den sælges på Skamlingsbanken til fordel for regionen, og man håber, at den vil blive solgt i et stort antal eksemplarer, da man har brug for mange penge. Klokkespillet, der spiller Prins Jørgens March, virker ikke længere, som det skal. Det trænger til en omfattende reparation, der vil koste 25.000 kr., og man har derfor brug for mange penge.

Sønderborg

SVENSKE GÆSTER

4. maj-festen på Idrætshøjskolen, arrangeret af hjemmeværnet, fik et festligt og højtideligt forløb. Festen blev overværet af flere hundrede, der i fællesskab mindedes denne betydningsfulde dag i Danmarks historie.

Aftenen blev indledt med musik og fællessang, hvorefter forstander for Idrætshøjskolen, cand. jur. Bent Brier, bød velkommen. FDF's orkester fra Flensborg spillede under ledelse af overlærer Henning Nielsen, Flensborg. Det musicerede på glimrende vis flere gange i aftenens løb og havde et meget varieret program, der hovedsagelig bestod af kendte klassiske værker.

Cand. jur. Bent Brier holdt festtalen. Han stillede bl.a. det spørgsmål, om datoen sagde de unge i dag noget. De havde ikke oplevet noget af det og kan vanskeligt sætte sig ind i begebenhederne. Verdenssitua-

tionen i dag er også langt mere kompliceret end den gang. I talen sagde han bl.a., at man skulle bestræbe sig på at give ungdommen et sandfærdigt billede af besættelsen, både referere samarbejdspolitikken og modstandsbevægelsen. I forbindelse med sidstnævnte sagde han, at modstandsbevægelsen bestod af anonyme mennesker og citerede et uddrag af en artikel af Mogens Fog i „Frit Danmark“:

— Frihedskæmperen er en dråbe i havet, men havet består dog af dråber.

Et indslag, der gav festen et fællesnordisk præg, var de svenske folkedansere, der gav en opvisning. Båltalen blev holdt af folkedansernes leder, frk. Karin Widlund.

Aabenraa

VI KÆMPEDE IKKE FORGÆVES

Fl. B. Muus talte i Aabenraa

— 23 år efter befrielsen er der folk, der siger, at vi kæmpede forgæves, at vi ikke opnåede, hvad vi ville. Men det er noget vrøvl. Alle gik ind for at være med til at smide tyskerne ud af landet, for at bevare status quo fra tiden før 9. april, for at vi kunne sove roligt om natten, sagde den tidligere faldskærmschef, major Flemming B. Muus søndag aften den 5. maj ved et møde på 4. maj-kollegiet, hvortil kollegiet foruden beboerne havde indbudt medlemmer af 4. maj-kollegiets venner samt repræsentanter for hjemmeværnet.

— Jeg har boet så mange år i udlandet, sagde Flemming Muus som slutbemærkning på sit foredrag, at jeg har fundet ud af, at det dejligste sted for en dansker at bo er i Danmark.

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge.

A. de LICHTENBERG
Advokat
Næstved

PAS PAA
DE ÆLDRE I TRAFIKKEN!
J. I. - Nakskov

P. OPSTRUP
Haslev

VÆRN OM
NATUREN!
H. P. F.

STØT
RED BARNET!
N. H. - Stege

K. VALLA
Butiksinventar
Dronn. Olgasvej 70 - tlf. 34 08 11

D. WARBERG
Jernbanegade 2
Brædstrup

ALDERSHVILLE
SLOTSPAVILLON
Restauratør Pedersen
Telefon 98 00 30

EFFEKTIV KONTOR SERVICE
ALICE HOLTOFT
Maskinskrivning, duplikering
Kongevejen 45 - Holte
Telf. 42 00 79

VÆR GOD MOD
DYRENE!
O. + P., København

HENRY NIELSEN
Himmerlandsgade 14
Aars

HJØRRING
TRÆSKOFORRETNING A/S
Tørholmsvej 6 - Hjørring

Danmark i Auschwitz

50 danskere var med til at indvie den danske udstilling i Auschwitz om frihedskampen. — II.

- Af Jakob Jensen -

Krematoriet i Auschwitz har omformet 4 millioner mennesker til aske.

★ Arligt en million besøgende i Auschwitz

Auschwitz besøges af over 1 million mennesker om året, og det er af væsentlig betydning, at Danmark er repræsenteret på linie med en række lande fra både Øst- og Vesteuropa — så meget mere som Auschwitz også er forskningscenter for alt modstandsarbejde mod nazismen.

Efter indvielsen blev der nedlagt krans ved henrettelsespladsen, og derefter var der rundvisning i lejren. Senere blev der nedlagt endnu en krans ved hovedmonumentet i Birkenau. Også her vakte den danske faneborg berettiget opmærksomhed.

★ Til middag i kz-lejren

Ved en middag i Auschwitzlejrens kantine sluttede besøget. Der var vel næppe nogen af os, der havde regnet med at

skulle spise i en KZ igen, så det var en overraskelse.

Det var dog ikke fangekost denne gang. Efter en hjertelig afsked med vore værter og venner og den officielle delegation begyndte hjemturen. Vi overnattede i Wroclaw (Breslau) og nåede mandag eftermiddag frem til grænsen, hvor der ventede os en ny overraskelse. For ikke alene var der en deputation fra den lokale ZBOWID afdeling for at tage afsked med os, men der var tillige en flok på ca. 30 piger, der gav os blomster og sang og dansede for os. Nogle af dem var i skoleuniform og nogle i de smukke nationaldragter.

★ Afsked midt på grænsefloden

Vi kvitterede efter evne ved at synge et par danske sange. Og til sidst dansede polakker og danskere runddans sammen, mens grænsebetjentene klappede

de. (Episoden fandt sted på broen over grænsefloden Oder!)

Imens var pasformaliteterne blevet ordnet, og vi kørte ind i DDR med kurs mod Berlin. Næste morgen afsted mod Oranienburg, hvor vi skulle besøge KZ Sachsenhausen. Vi nedlagde en krans ved hovedmonumentet og besøgte lejren og dens museum. Der var middagsspising i Oranienburg by, og her overbragte byens borgmester byens hilsen og overrakte blomster til en af deltagerne, Axelsen Drejer fra Randers, der er tidligere fange i KZ Sachsenhausen.

Ved midnatstid var vi i København igen. Trætte, men en stor oplevelserigere. Alle var enige om, at det havde været en god tur. Trods den alvorlige baggrund for rejsen, og trods de dystre indtryk, de gamle KZ-lejre gjorde, havde det gode humør dog overtaget det meste af tiden.

Der lød mange velmente takkeord til rejseudvalget, Thorkild vognmand og „hinanden“, da turen endelig var forbi efter næsten 2600 km rejse. Og Fangesammenslutningen blev opfordret til at tage lignende initiativer i fremtiden.

JAKOB JENSEN.

Værdifuld gave

Danmarks Frihedsmuseum og Nationalmuseet har modtaget en værdifuld fotogave fra et Børkop-ægtepar, tidligere sognerådsformand, førstelærer P. Haahr og frue, som har bortskænket deres afdøde datter, Ella Haahrs flere tusinde fotos og negativer.

Billederne og negativerne er bl. a. optagelser af kongehusets medlemmer i årene 1940—47. I disse år fotograferede frk. Haahr meget i kongehuset. Desuden rummer samlingen en lang række billeder fra besættelsen og fra tiden heromkring.

En særlig afdeling i samlingen er en serie fotos fra Polen, optaget i sommeren 1945, da Ella Haahr besøgte det stærkt krigshærgede land.

**POUL JESPERSENS
DANSESTUDIE**
Linnésgade 6 - PA 4870
Enetimer

KAI SONNE
Aut. el-installatør
Brøddegade
Gudhjem

BJERGSØ DUPLIKERING
Pr. Mariessallé 1 A
Tlf. Ev 8145

**MOGENS DAMBÆK
& A. WANG JENSEN**
Jomfrustræde 4
Præstø

**JOHS. NIELSEN'S
VOKSTAVLEFABRIK**
Tune

V. PETERSEN
Randers

C. L. ØSTERAA
Aalborg

S. MØLLGAARD
Ruds-Vedby

BENT POULSEN
Klosterplads 8
Svendborg

**ER DERES DÆK
RINGE?**
H. M. - København

**STØT
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**
E. A. F.

ERIK TERP
Bjerggade 18
Køge

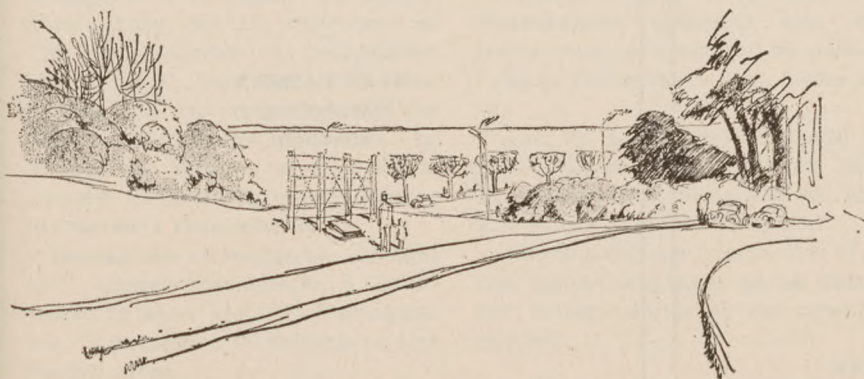
**SCANDINAVIAN
PHOENIX A/S**
v/ B. Mørch
Vesterbrogade 65 - København V.

**VÆRN OM
NATUREN!**
J. L. H.

ADOLPH WULFF A/S
Gothersgade 14
København K.

KZ-mindesmærke

Ved Århus-bugten søges rejst et minde for 1940—45

Det ønskede mindesmærke vil med sine enkle linjer virke stærkt og dekorativt med Århus-bugten som baggrund. Her ses projektet i Asger Muchitschs streg.

Et arbejdsudvalg vil søge at opnå tilladelse fra magistraten i Aarhus til, at der på den lille plæne ud mod bugten rejses nogle af de monumentale betonpæle, som bar stærkstrømsspærringen omkring Neuengamme-lejren.

Da lejren efter krigen blev indrettet til ungdomsfængsel, blev den oprindelige indhegning fjernet. Den danske Neuengamme-forening fik Det danske Kommando, som dengang havde hovedkvarter i Oldenburg, til at hjembringe et antal af de store cementstolper og en del pigtråd. Nogle af disse stolper er senere rejst i Frihedsmuseets grønne-gård. Resten har siden hjembringelsen været opmagasineret på Ingeniørkasernen i Ryvangen i København.

På grund af den afsides placering, der er blevet Knud Nellemoses skulptur, Den faldne Frihedskæmper ved Fjerde Maj Kollegiet i Århus til del, og med henblik på, at skulpturen gentagne gange har været udsat for hærværk og overlast, har man inden for modstands- og fangekredse ventileret muligheden af at få flyttet skulpturen f. eks. ud i Mindeparken.

Under et ophold i Aarhus fornylig informeredes Knud Nellemose om tanken, og efter et besøg i Minde-

parken erklærede kunstneren sig positivt indstillet over for en placering dér i forbindelse med det påtænkte Neuengamme-mindesmærke.

Indvielse 29. august?

Mødets dirigent, tandteknikermeister Leo Kæraa, henstillede til det udvalg, der skal søge planerne realiseret, at man sætter alt ind på at få rejnsningen af monumentet og skulpturens flytning gennemført samtidig og sådan, at højtidelighederne 29. august i år kan få indvielsen som midtpunkt.

Forsamlingen sluttede enstemmigt op om Leo Kæraas forslag, og major K. O. Abkjær, der på mødet repræsenterede garnisonen, samt Hjemmeværnets repræsentant, major G. Boss, gav tilsagn om materiel hjælp, så planerne ikke skulle strandede på et økonomisk spørgsmål.

Hospitalsforvalter Ernst Winterberg, Frihedsfonden, udtrykte sin glæde over, at Mindeparken, med placeringen af det ønskede mindesmærke, ville blive en rigtig mindepark for ofrene fra to verdenskrige.

Udvalget skal arbejde hurtigt

Fællesmødet sluttede med nedsættelse af et hurtigt arbejdende udvalg bestående af en repræsentant for hver af de deltagende foreninger:

Buchenwaldklubben, Erhvervshæmmede fra Frihedskampen, Gestapofangerne, Frihedskampens Veteraner, Foreningen 9. april og Frihedsfonden. Desuden blev garnisonen og Hjemmeværnet repræsenteret i udvalget. Fjerde Maj Kollegiets efor, kreditforeningsfuldmægtig Henning Schou, valgtes til sekretær.

NEUENGAMME

BUSREJSE TIL MEPPEN OG ESTERWEGEN

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme arrangerer i dagene 13., 14. og 15. september i år en fællesrejse til kirkegårdene ved de tidligere koncentrationslejre Dalum og Versen ved Meppen og den store mindepark Waldfriedhof Esterwegen.

Programmet er ikke helt fastlagt endnu, men Landsforeningen vil prøve at samle så mange deltagere, at turen kan foregå samlet i bus. Turen vil herved kunne arrangeres til en fornuftig og billig pris. I lighed med tidligere vil der blive skaffet privat indkvartering til dem, der måtte ønske det.

De første kz-lejre

Da det i år er 35 år siden, nazisterne oprettede de første koncentrationslejre i Emsland, de berygtede „Moor-lejre“, vil mindehøjtideligheden i Esterwegen blive arrangeret med international deltagelse. Fangekammerater fra Belgien, Frankrig, Holland, Luxembourg og begge Tyskland vil være til stede. Om lørdagen den 14. september vil der blive arrangeret et møde med samtlige deltagere i Papenburg.

Fra dansk side vil der blive lagt særlig vægt på højtidelighederne i Dalum og Versen, der var udekommandoer for Neuengamme, og der var mange danske i begge lejre, der som bekendt var meget slette kommandoer, hvor mange omkom, og dem, der overlevede, fik deres helbred spoleret.

På hjemturen fra Ems-Kanal vil der blive arrangeret en mindehøj-

DÆMPA A/S
Knarreborg

L. C. LARSEN
Hovedgaden 2
Hørsholm

ERNST ANDERSEN
Bredgade 41
Aarup
Fyn

E. LORENTSEN
Gesten

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFONDS
ARBEJDE!**
N. A. - København

O. HØYER
Jernbanegade 37
Kolding

tidelighed ved mindeparken i Neuen-
gamme. Alle steder vil der blive ned-
lagt krans, og fanen vil være til
stede.

Fællesrejsen til Meppen vil blive
arrangeret med afgang fra Køben-
havn fredag den 13. september kl.
7,00 med ankomst til Delmenhorst
kl. ca. 17,00, hvor der overnattes.
Lørdag den 14. september afholdes
mindehøjtideligheder i Dalum og
Versen ved Meppen, og vi deltager
i mødet i Papenburg om aftenen og
overnatter i Delmenhorst.

Søndag den 15. september deltager
vi i mindehøjtideligheden i Ester-
wegen og kører hjem via Neuen-
gamme. Vi ankommer til København sent
søndag aften.

Programmet er ikke helt fastlagt
på nuværende tidspunkt. Vi vil, så
snart vi kender omkostningerne på
leje af bus etc., udsende meddelelse
herom.

Landsforeningen af kz-fanger fra
Neuengamme opfordrer alle, der
måtte være interesseret i at deltage
i denne fællesrejse, til at melde sig
til:

Alex Th. Binneballe, Elme Allé 43,
2630 Taastrup, (01) 99 05 52, eller
E. Jacob Jensen, Biens Allé 13, 2300
København S., (01) 55 41 02.

Alle kan deltage i turen. Det er af
den største betydning, at så mange
som muligt slutter op om arrange-
mentet.

NK

der blive foretaget en forbedring af
gulvet i loftsetagen.

Mødets officielle afdeling fandt
sted i Nordborg.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl,
bød velkommen til fondens 44'de or-
dinære bestyrelsesmøde.

Han rettede en hjertelig tak til in-
geniør Mogens Dyre, der sammen
med sin frue havde foretaget en fin
tilrettelæggelse af mødet, så det lige-
frem havde karakter af en konfe-
rence.

En fin og nobel kammerat mindes

Dahl udtalte smukke mindeord om
tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, der som medlem af bestyrelsen
og formand for Landsforeningen af
Erhvervshæmmede ofte havde lagt
sager frem, der lå ham på sinde.

— Vi vil mindes ham som en fin
og nobel kammerat, der tænkte mere
på andre end på sig selv — og jeg
udtaler et æret være hans minde.

Dommer Thestrup havde meddelt
formanden, at han måtte udtræde af
bestyrelsen på grund af udnævnelsen
til justitsminister.

Dahl oplyste, at handlingen var
meget korrekt, og han bragte The-
strup en tak for de mange år i be-
styrelsen, og vi ønsker ham lykke på
vejen i de år, der ligger for.

Thestrups afløser

Som Thestrups efterfølger blev fo-
reslået og valgt direktør G. Jesper-
sen, Herning. Da kontorchef Olesen
er flyttet fra Herning til Aalborg, vil
nyvalget også betyde en bedret geo-
grafisk balance.

Næstformanden kommandør af 1. grad

Dahl ønskede næstformanden, ge-
neral Fl. B. Larsen, til lykke med
kommandørkorset af 1. grad.

Dahl ville også gerne personlig
takke Fl. B. Larsen for det store
ekstraarbejde, han har udført ved at
foretage udbetalinger på fondens veg-
ne, mens kassereren, statsaut. revisor
H. C. Steen Hansen er optaget af at
bringe orden i bankforholdene i Tan-
zania.

Arbejdsweek-end på Als

Kammeraternes Hjælpefond henlagde bestyrelsens møde til Als,
så alle kunne tage stilling til feriehjemmets vedligeholdelseskonto.

Drøftelse i feriehjemmets have på Kegnæs. Fra v.: Ingeniør Mogens Dyre,
konsul Kaj V. Dahl og general Fl. B. Larsen.

Bestyrelsen for Kammeraternes
Hjælpefond holdt møde på Als i da-
gene 25.—26. maj.

Planer om nye forbedringer

Lørdag eftermiddag satte man hin-
anden stævne i Kammeraternes Hjæl-
pefonds feriehjem på Kegnæs.

Man studerede stuerne, køkken,

spisekammeret, haven, taget m. m.,
og alle var enige om, at feriehjem-
met er velholdt.

Ingeniør Mogens Dyre redegjorde
for vedligeholdelses- og forbedrings-
arbejdet. Der var i det forløbne år
dels udført, dels bestilt reparationer
for 5500 kr.

Hvis økonomien tillader det, vil

SKJELSKØR BANK

Algade
Skælskør

**J. ANDERSKOUV &
A. T. THOMSEN**
Raadg. ingeniører
Herning — Esbjerg
Kolding

**RINGKØBING
RUGBRØDSFABRIK**
Ringkøbing

A. HONORE & SØN
Isenkram
Andrupsgade 2 - Lemvig

S. LØVSTAD
Foto — Kino
Bredgade 14 - Herning

SORØ STOLEFABRIK A/S
Sorø

LINDE TRYK
Vesterbro Torv 1—3
Aarhus

**SJØRRING
MASKINFABRIK A/S**
Sjørring

J. L. BECH & CO.
Torvet 20
Horsens

TAGE TRABJERG
Tandhjulsfabrik
Finlandsgade 31 - Aarhus

**MARSTAL
TRÆLASTFORRETNING A/S**
Marstal

H. NORLEM
Sct. Anne Plads 2
Odense

**CARL B. CHRISTIANSEN
& CO. A/S**
Landlystvej 38
Telefon 75 11 83 - 75 02 89

SOPHUS E. JOHNSEN & CO.
Skibshandel
Havnegade 32 - Aarhus

EJNAR PEDERSEN
Strandby Kirkevej 222
Esbjerg

Vandfast slibepapir
Slibebånd og
sliberondeller
til alle formål

General Fl. B. Larsen gav en orientering om regnskabet. Der er bl. a. udbetalt 5.000 kr. til et „Prins Axel Værelse“ i frihedsskollegiet i Tønder.

Bladet og dets stillingtagen

Redaktøren af bladet „Pigtråd“, skoleinspektør Johs. Fosmark, gav en del randbemærkninger til bladets stof og begrundede bladets stillingtagen i en række forhold.

Der behandlede en del ansøgninger om hjælp. De kunne denne gang alle tiltrædes.

Man vedtog at holde næste bestyrelsesmøde i København lørdag den 26. oktober kl. 14,30.

I løbet af week-end-konferencen fik bestyrelsens medlemmer lejlighed til at se Danfoss-komplekset — Danmarks næststørste arbejdsplads.

Gennem film, foredrag og besøg i hallerne fik man et levende indtryk af en dansk virksomhed, der døgnet rundt gør en stor indsats for ikke alene at følge med tiden, men prøver at ligge år forud.

Da bestyrelsen selv betaler fortæring og overnatning, er et arrangement som konferencen på Als naturligvis ikke billigt for de enkelte, men alle, der deltog, er meget begejstrede, og der er allerede forslag fremme om jævnlige til henlægge bestyrelsens møder til Als.

F—k.

13/6.

STATSMINISTER PÅ BESØG

Den polske premierminister, Josef Cyrankiewicz sluttede i går sine officielle samtaler med danske ministre, og desuden åbnede han i Frihedsmuseet på Esplanaden i København en udstilling af billeder og lignende fra Polens frihedskamp mod tyskerne 1939—1945.

Udstillingen er en grusomhedens billedbog, kulminerende med optagelser fra Auschwitz, hvor premierministeren selv var fange og leder af dødslejrens indre modstandsbevægelse. Frihedsmuseets leder, overinspektør, dr. Aage Roussel, overrakte Cyrankiewicz et dansk frihedskæmperarmbind som minde. Den polske regeringschef skænkede museet en miniature-afstøbning af det polske sejrsmonument i Warszawa. Det viser en kvinde, der løfter sværdet til hug, mens hun segner.

Polen mistede under den anden ver-

denskrig 5.400.000 mennesker ved folke-
drab og 645.000 soldater i kamp. 64 pct.
af industrien, 25 pct. af landbruget, 27
pct. af broer, 67 pct. af jernbanemate-
riellet og 66 pct. af kvæget blev ødelagt.

16/6.

DRÆBTE MEDFANGER I AUSCHWITZ

To tidligere fanger i den nazistiske koncentrationslejr Auschwitz idømtes i går af en nævningedomstol i Frankfurt livsvarigt fængsel for mord på medfanger.

De to dømte, den 61-årige Bernhard Bonitz og den 64-årige Josef Windeck, havde opsyn med andre fanger i lejren. Windeck dømtes desuden for mordforsøg i tre tilfælde. Han brød sammen, da han hørte dommen.

Indsamling til Frøslev-lejren

På tyveårsdagen for Danmarks befrielse blev der i forbindelse med fangestævnet i Frøslevlejren dannet et præsidium, hvis medlemmer lovede at stå i spidsen for oprettelsen af Frøslevlejrens Museum.

Arbejdet skrider da også fremad. Lejrens hovedtårn og en barak er stillet til rådighed for museet, og hovedtårnets indre vil uden udgift for foreningen blive ført tilbage til sit oprindelige udseende. Kulturministeriet har godkendt, at nationalmuseet overtager driften af Frøslevlejrens Museum, når indretningen har fundet sted. Udgifterne til indretningen er anslået til ca. 50.000 kr., og der er enighed om, at pengene bør betales af de gamle Frøslev-fanger.

Man anmoder derfor tidligere Frøslev-fanger eller deres efterladte om to ting, nemlig at give et bidrag til museets indretning, og hvis man er i besiddelse af ejendele fra Frøslev-tiden at give eller låne dem til museet. Bidrag kan indbetales på giro 7060, Frøslevlejrens museum, 6393 Fårhus. Bag på girotalonen bedes anført navn, fødselsdato og datoerne for opholdet i Frøslevlejren. Alle navne og data vil blive indført i en bog, der skal deponeres i museet.

Hvis man ikke ønsker at blive optaget i denne bog, er bidrag lige velkomne, men man bedes da bemærke, at man ønsker at være anonym.

De erhvervshæmmede

Foreningens bestyrelse har konstitueret sig som følger:

Formand: Arnold Grumløse, Rønnebærvej 19, København NV., tlf. 10 32 42.

Næstformand: Aksel Andersen, Camilla Niensensvej 28 st. th., F., tlf. 71 19 79.

Kasserer: Oscar Hefty Jensen, Hillerødgade 40, København N., tlf. 34 80 91.

Sekretær: Alfred Senn, Vinkelager 26, Vanløse, tlf. 71 47 43.

Bestyrelsesmedlemmer: (æresmedlem) Svend Wagner, Hemming Theisen, Alberti Hansen, Johan F. Sørensø, Adolf Hansen.

Dagbogsblade

25/4.

HITLER GAV ORDREN

KIEL: I et af sine „verdensberømte“ raserianfald gav Hitler ordre til, at de britiske flyveofficerer, der i 1944 flygtede fra fangelejren Sagan i Slesien, skulle henrettes, så snart de blev pågrebet. Gestapo-chefen i Kiel, Schmidt-Schütte, fik meddelelsen herom dels telefonisk, dels pr. fjernskriver den 29. og 30. marts 1944. „Jeg gik ud fra, at der forelå en formel dødsdom“, sagde Schmidt-Schütte i går i det kielske nævningeting, hvor han står anklaget for mord på fire britiske flyveofficerer.

— Under de daværende omstændigheder var det umuligt at sidde en sådan ordre overhørig, erklærede Schmidt-Schütte. Han måtte dog indrømme, at han hverken havde set eller anmodet om at få udskriften af en dom. Om selve henrettelsen af de fire officerer, der var blevet pågrebet ved Flensburg lige før den dansk-tyske grænse, kunne Schmidt-Schütte oplyse, at fuldbyrdelsen af den formentlige dom var blevet overladt til den i mellemtiden afdøde SS-„Sturmbannführer“ Johannes Post. Denne havde udpeget en eksekutionskommando på fire mand og — som allerede her i bladet skildret — myrdet de fire officerer ved nakkeskud.

30/4.

HITLER HAVDE VILLIGE HÅNDLANGERE

KIEL: Som det var ventet, giver nævningesagen mod den tidligere leder af gestapo-kontoret i Kiel, Fr. Schmidt-

**FAABORG SPARE- &
LAANEKASSE**
Torvet, Faaborg

HANSEN & CO. A/S
DET GAMLE VINFRMA
Gerritsgade 31 - Svendborg

C. SVENDSEN
Ringsted

WALTRICH A/S
Abildager 19—21
Glostrup

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er raske kammeraters hilsen
til de syge
AA. C., København

PALLE KUNZ
El-installatør
Lysabild pr. Skoby, Als

AUG. BORGEN
Assurance
Halmtorvet 20 - København V.

BECH'S HOTEL
Storegade 4
Tarm

**VÆR RIGTIG OPMÆRKSOM
I TRAFIKKEN!**
K. S. O. A.

**VALDEMAR FAHRENDORFF
& SØN**
GULD - SØLV - URE - OPTIK
Haderslev

GEORG SØRENSEN
Skibsproviantering
Amaliegade 28 - København K.

**VÆR RIGTIG
OPMÆRKSOM
I TRAFIKKEN!**
S. M. H.

BOGLADEN
v/ F. Kibsgaard
Adelgade 23 - Hobro

CHR. LYNGBAK MADSEN
Murermester
Gl. Kongevej 20 - Ikast

LUNGHOLM GODS
pr. Rødby

O. C. THAYSEN AKTS.
Revisionsfirma
Ramsherred 40 - Aabenraa

J. NIELSEN
København

HARILD
Nexø

MØLLER & CO. A/S
Akkumulatorfabrik
Asylgade 16 - Odense

**PAS PAA GAAENDE —
GAAENDE PAS PAA!**
S. B. L. - Øsby

AXEL LE DOUS
Algade 14
Korsør

**NR. NISSUM
SEMINARIUM**
Nr. Nissum pr. Lemvig

J. P. JENSEN & CO.
Kolonial en gros
Lyngvej 3 - Aalborg

K. LINDSCHOUW
Advokat
Skt. Knudsgade 1
Ringsted

H. HVIID
Faaborg

L. BREDAHL
Bagermester
Torvet 12 - Ringkøbing

**HVOR HURTIGT ER
FOR HURTIGT**
O. F., Hadsund

**MINI RADIO
& FJERNESYN**
Gunnar Christensen
Vestergade 11 - Herning

JARO

**VRINDERS
BAGERI**
Vrinders

AGRICOL A/S
Frankrigskajen
Esbjerg

**DRIK 3 GLAS MÆLK
OM DAGEN!**
H. P. K.

LUNO MØBLER
Volden 6
Aarhus

**VÆRN OM VOR
SKONNE NATUR!**
H. F., Silkeborg

**GØR VEJEN BRED —
HOLD TIL HØJRE!**
P. H. O.

A/S VIGGO THORBÆK
Prags Boulevard 55
København

**HOLD VORE STRANDE
RENE!**
H. J. V.

**GIV TEGN
MED ET SMIL**
B. N. G.

Trimming - Bad - Klipning -
Halsbånd - Liner - Dækkener -
Børster - Kamme m. m. føres
HUNDESALONEN
Danmarksgade 70 - Aalborg
Tlf. (08) 13 39 22

M. M. HASLEV
Sjælland

**JACOB ZEUNER'S
BOGTRYKKERI**
Vestergade 29
Aarhus

ORLA LISBERG
Gas- & vandmester
Vestergade 71
Silkeborg

**DANSK JERN-
& EMAILLEINDUSTRI**
Herningvej 102 - Silkeborg

LEO SCHOU
Centralvarme & oliefyr
samt alt i smedearbejde
Hadsundvej 156 - Aalborg

ALFRED KRABBEHOFT A/S
Murermester
Strandby Kirkevej 303
Esbjerg

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er raske kammeraters
hilsen til de syge
N. F. E.

L. RASMUSSEN
Sorø

LUND & ERICHSEN
ELEKTROINSTALLATION - AKTIESELSKAB
BREDGADE 49 • HERNING • TELF. (07) 126311

FREDE GRAU
Tømrer- & snedkermester
Søndergade 16, Guderup
Als

**TROLDHEDE
FODERSTOF- &
GØDNINGSFØRENING**
Troldhede

WAIDTLØW & HANSEN
Kongens Nytorv 21
København K.

N. KYHN
Murermester
Smedegade 9 - Kolding

**NR. NISSUM
HØJSKOLE OG EFTERSKOLE**
Højskolen:
3 mdr. efterårskursus for unge piger.
Håndgerning (vævning, syning, stof-
tryk m.m.), kjolesyning og køkken-
skole + højskolefag.
5 mdr. vinterskole, fællesskole, høj-
skoleafd., landbrugsafd., forkursus
for sygeplejersker.
3 mdr. forårskursus, alm. højskole og
fortsætterkursus til videreuddannelse
på HF.

Efterskolen:
10 mdr. kursus fra sept.—juni.
8 mdr. kursus fra nov.—juni.
Fællesskole og adgang til statskon-
trollerede prøver efter lovene. I begge
skoleformer er der 8 timer valgfrie
fag: Idrætslederuddannelse, maskin-
skrivning, maskinlære, stoftryk, sprog
osv. Nærmere oplysninger gives. **Ths.
Mogensen**, forstander, tlf. (078) 33111
nr. 4.

**HANS J. HANSEN &
HANS-JACOB HANSEN**
Nørregade 33
Tønder

WILSON & CO.
Rejsbureau
Bredgade 28 - København K.

J. & N. BJERRE
Nørregade 20
Holstebro

**VÆRN OM
NATUREN!**
E. S. - Hadsund

**SPAREKASSEN FOR
HIRTSHALS OG OMEGN**
Nørregade 1 - Hirtshals

**VÆRN OM
NATUREN!**
A. E. V.

J. H. MØLLER
Aarhus

Hilsen fra
FORD
Holbæk

MADAME EVA
v/ fru Eva Fabricius
Vestergade 71
Tlf. Aarhus 12 88 95

**STØT
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**
S. E. J. B.

**VÆRN OM
NATUREN!**
H. H. - Charlottenlund

KNUD NIELSEN
Hovedgaden 41
Brabrand

B. OLSSON
Bagsværd

**GIV HAM EN
CHANCE!**
A. M. - Køge

E. SCHACK
Skælskør

**VÆRN OM
NATUREN!**
M. E. - Roskilde

Schütte, påny et indblik i, hvorledes det var mulig for en enkelt mand — Adolf Hitler — at „regere“ Tyskland endog ved forordninger, der blev udstedt under de for Hitler typiske raserianfald, der grænsede til sindssyge-tilstand. Et af vidnerne i sagen vedrørende mordet på fire britiske piloter ved Kiel skildrede i går, hvorledes den senere Hitler-modstander Nebe, øverste chef for det tyske kriminalpoliti endnu i marts 1944, blev nedværdiget til at være Hitlers håndlanger i afgørelsen om liv og død for de mange britiske officerer, der var flygtet fra fangelejren i Schlesien.

3/5.

DØMT FOR KZ-MORD — OG LØSLADT

BONN: Den 62-årige tidligere legationsråd Franz Rademacher, under von Ribbentrop leder af rigsudenrigsministeriets såkaldte „jødereferat“, dømtes i dag af en domstol i Bamberg til fem års tugthus for bistand til mord under krigen.

Rademacher blev fundet skyldig i ikke at have gjort noget for at hindre nedskydningen af 1.300 serbiske jøder. Desuden havde han udtrykkelig billiget deportationen af 2.000 rumænske jøder, hvoraf 1.930 døde. I domspræmisserne fremhæves, at legationsråden på det tidspunkt, det var i september 1942, må have været klar over, at deportation af jøder var ensbetydende med mord.

I betragtning af, at den dømte legationsråd allerede gennem varetægtsarrest har afsonet 5/6 af straffen, blev han beetinget løsladt, fordi han er alvorligt syg.

4/5.

FRIHED ER IKKE TIL HVAD SOM HELST

Den store frihedsudstilling, som hjemmevernet og Bangsbomuseet i fællesskab har arrangeret i badmintonhallen i Frederikshavn, åbnede i går eftermiddag og havde allerede ved åbningen stort besøg. Der var til åbningen indbudt repræsentanter fra flådestation Frederikshavn, søværnets reserveofficers- og sergentskole, hjemmevernsregionen, fra foreninger og institutioner og skolevæsnet.

— Besættelsestiden og dens forskellige datoer vækker endnu en helt særegen stemning hos alle, der kan huske denne tid, sagde skoledirektor Villy Christensen, der holdt åbningstalen. Disse år var på en række områder så skelsættende, at vi endnu taler om tiden før - under eller efter krigen og besættelsen.

Vi har altid herhjemme været tilbageholdende med at give udtryk for nationale følelser, men under besættelsen lærte vi, at ord som frihed og uafhængighed har en virkelig betydning, og at vi ikke kan undvære dem.

Det er nu 23 år siden, vi oplevede det herlige frihedsbudskab, men børn af i dag er levende interesserede i denne periode.

Man kan spørge, om det ikke var bedre, at vi glemte den onde tid, men kun den, i hvem fortiden er stuvet op, har bragt til fremtiden og bliver klogere på nutiden.

Frihed og demokrati er noget dyrebart, som vi skal vogte på. Der er i dag en tendens til at misforstå disse ord og begreber. Friheden er ikke frihed for, men frihed til at opbygge et samfund, der giver os muligheder for menneskelig udfoldelse. Et møde med besættelsestidens frohold kan få os til at besinde os på dette.

Skoledirektøren sluttede med på skolens vegne at takke for de muligheder, udstillingen giver for at lade børnene få et indtryk af besættelsestidens forhold og fandt det glædeligt, at man havde arrangeret udstillingen i Frederikshavn, der i så høj grad mærkede besættelsestidens tryk.

I de kommende dage vil blandt andet omkring 1500 skolebørn få lejlighed til under sagkyndig ledelse at se udstillingen, der i øvrigt er åben for alle.

5/5.

NYT FRIHEDSKOLLEGIUM

Ved indvielsen i går i Tønder af det nye 4. maj Kollegium overrakte byens borgmester, bankdirektør J. J. Paulsen en check på 10.000 kr. fra Daell Fonden.

Det er Frihedsfondens niende kollegium og desuden det sidste, der skal opføres, så festlighederne blev således samtidig den officielle markering af afslutningen på kollegiebyggeri.

Borgmesteren, der er formand for kollegiebestyrelsen, oplyste, at kollegiets 30 pladser allerede er besat. Bygningen har med inventar kostet i alt 1,5 millioner kr., heraf har Frihedsfonden ydet 450.000 kr., Tønder by 200.000 kr., og 372.000 kr. er indsamlet som gaver.

Frihedsfondens formand, arkitekt Hakon Stephensen holdt indvielsestalen.

9/5.

TV-FILM OM DE DANSKE JØDERS FLUGT TIL SVERIGE

Laterna Film har for tiden besøg af amerikanske filmfolk, som forbereder en film i anledning af, at det til oktober er 25 år siden, danske jøder blev hjulpet til at flygte til Sverige.

Direktør Mogens Skot-Hansen fortæller, at det er The Jewish Council i Los Angeles, som står bag planerne om at lave en heltimes TV-film i farver til udsendelse 1. oktober. Den skal berette om den danske indsats for at frelse jødiske landsmænd fra nazisterne.

Miss Elaine Attias er gået i gang med forberedende research-arbejde i blandt andet Århus og Randers, hvor hun skal tale med henholdsvis rektor Berthelsen og pastor Borchsenius og i det hele taget

er det tanken at tale med en del af de mennesker, som var involveret i aktionen for 25 år siden. Instruktøren Arthur Ornitz kommer hertil i juli for at optage filmen, og Laterne Film skal stå for produktionen.

10/5.

TYSKERNE SKAL SELV VISE, AT VI KAN STOLE PÅ DEM

LØGUMKLOSTER: I sin tale ved delegeretmødet i Løgumklosterkredsens Venstre kom folketingsmand Simon From ind på dagens Tyskland. Han sagde bl.a.: „Når vi ser Tyskland 23 år efter krigen, må vi anerkende landets forsøg på at leve op til demokratiet. De skjuler ikke deres fortid. Men man kan ikke andet end at blive skeptisk, når vi ser NPD's fremgang. Et forbud mod dette parti ville dog være udemokratisk. Det er det tyske folk selv, der skal vise, at vi kan stole på det. Vi vil følge udviklingen i Tyskland med den største opmærksomhed. Vi glemmer heller ikke, at det var USA, der var ryggraden i den alliance, der frelste os fra nazismen og som førte an i genopbygningen efter krigen“.

15/5.

STURGES LAVER FILM OM KZ-LEJRENE

Den ikke ukendte Hollywood-instruktør John Sturges påbegynder til sommer arbejdet med en ny film, som henter sit emne fra koncentrationslejrene i Tyskland under den anden verdenskrig. En væsentlig del af handlingen foregår i tog undervejs til lejrene, og de nationale sabotagegrupper sabotage af transporterne optager en betydelig del af filmen. Til disse afsnit vil Sturges gøre optagelser i Norge, Frankrig og Polen. Han vil også benytte skuespillere fra disse lande til flere roller i filmen.

17/5.

STADIG FORUNDER- SØGELSE MOD FHV. LANDSMINISTER ASBACH

KIEL: For år tilbage blev der indledet forundersøgelse mod tidligere socialminister Hans-Adolf Asbach, Kiel. Anledningen var, at der var fremkommet påstand om, at Asbach i sin egenskab af „Kreishauptmann“ i det daværende tyske distrikt Lemberg skulle have deltaget i masse tilintetgørelse af jøder.

En talsmand for justitsministeriet i Kiel oplyste i går, at man formentlig i løbet af i år vil kunne afslutte forundersøgelsen. At den har varet så længe, måtte ifølge talsmanden ses i sammenhæng med, at man har måttet indhente oplysninger fra en lang række lande, således fra Israel, Polen og USA. Hvilket resultat, man vil komme til, kunne talsmanden ikke oplyse.

18/5.

FRIHEDSFONDEN FORTSÆTTER SIT VIRKE UD OVER 1970

KØBENHAVN: Frihedsfonden fortsætter arbejdet efter 1970 på trods af de oprindelige planer om at standse virksomheden, oplyste hovedbestyrelsen fredag efter det halvårige møde i København. På hovedbestyrelsesmødet forelå en redegørelse fra et udvalg, der de sidste to år har undersøgt behovet for fondens fortsættelse.

Overlæge, dr. med. Jørgen Kieler, København, der har været med i det lægehold, der har undersøgt tidligere koncentrationslejringer, redegjorde for resultatet af undersøgelserne. Han fremhævede, at der blandt kz-fanger er en tydelig tendens til tidligere end ellers at miste den fulde arbejdsevne. Tidligere kz-fanger er også mindre modstandsdygtige over for sygdom. Jørgen Kieler forventede derfor, at der også efter 1970 vil være en række af modstandskampens deltagere, hvis levevilkår ville være påvirket af skade fremkaldt under modstandskampen. Frihedsfondens bestyrelse fandt derfor, at fonden bør fortsætte som en centralt formidlende institution for hjælpearbejdet for modstandskampens ofre.

21/5.

KREDSEN AF 4. MAJ- KOLLEGIETS VENNER ER BLEVET STØRRE

AABENRAA: 4. maj-kollegiets venner holdt i aftes generalforsamling på kollegiet med bogtrykker N. P. Mogensen som dirigent.

Formanden, skatterådsformand Svend Lyck, nævnte i sin beretning, at man i det forløbne år havde fået 30 nye personlige medlemmer foruden 11 firma-medlemmer, men at man stadigvæk gerne så flere nye medlemmer.

I årets løb havde man betænkt kollegierne med bl. a. havemøbler for 500 kr., musik til kollegiefester for 505 kr.,

en bustur til Frihedsmuseets udstilling i Bylderuphallen og et bordtennisstøt.

En stor part af medlemmerne havde deltaget i 5. maj-festen på kollegiet, hvor der blev talt af den tidligere faldskærmschef Flemming B. Muus. Man havde for nylig udsendt et årsskrift.

Formanden sluttede sin beretning med at takke kollegiets efor, oberstløjtnant Schultz.

Da kassereren, kommunaldirektør E. Haugbølle, var forhindret, blev regnskabet aflagt af oberstløjtnant Schultz. Det balancerede med 3.086 kr. og udviste et overskud på 391 kr. Schultz understregede, at kollegianerne var glade for den støtte, de havde modtaget.

Formanden så gerne endnu flere medlemmer for at sikre den fortsatte støtte til kollegiet. Det var tanken, at man ville yde fripladser til kollegiet, når man fik samlet de fornødne midler.

Til bestyrelsen genvalgte skibsmægler Harald Cleemann, kommunaldirektør Haugbølle, amtsfuldmægtig frk. Helga Olsen og gårdejer Jens Groth Christensen, Hellevad, og til revisorer boghandler Peter N. Andersen og købmand Johs. M. Petersen.

Man foretog en ændring af vedtægterne med hensyn til generalforsamlingens afholdelse.

24/5.

TYSK TV-FILM OM DE DANSKE JØDER

Norddeutscher Rundfunk TV har netop afsluttet tre ugers optagelser i Danmark af TV-filmproduktionen „Wie ein Hirschberger Dänisch lernte“ af den tyske forfatter og dramaturg Dieter Meichsner, der også stod bag de prisbelønnede TV-spil „Gerhardt Langhammer und die Freiheit“ og „Preis der Freiheit“.

Optagelserne, hvori medvirkede 20 tyske og 31 danske skuespillere, hvoriblandt Gunnar Lemvig, Lene Tiemroth, Karen Lykkehus, Emil Hass Christensen, Erik Paaske og Poul Müller plus 250 udelukkende danske statister, indledtes den 25. april i København og ved Snekkersten, og derefter følger nu fem ugers studie- og udeoptagelser i Hamborg.

Filmen optages i anledning af, at det til oktober er 25 år siden, danske hjalp deres jødiske landmænd til at flygte til Sverige, og hovedpersonen i filmen er den tyske jøde Heilmann, der på grund af nazismens større og større indflydelse i Tyskland i 1936 flygtede til Danmark, hvor hans søn allerede havde bosat sig.

Ifølge drejebogen springes der i gennemgangen af jøden Heilmanns liv og skæbne mellem perioder i Tyskland og Danmark, og man synes i høj grad at have tilstræbt objektivitet og autenticitet.

Skolehenvendelse

Følgende henvendelse er før sommerferiens begyndelse sendt til et stort antal skoler.

Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940—45 i samarbejde med landsforeningen Gestapofangerne tilbyder hermed også i år skolerne foredrag af en tidligere modstandsmand. Det er i år 25 året for en række særlig kendte begivenheder under besættelsen.

Vi kan foreslå Dem følgende mindedage eller dagene omkring til afholdelse af foredraget: torsdag den 29/8, mandag den 16/9 (Frihedsrådets dannelse 1943), torsdag den 19/9 (politiets arrestation 1944) eller onsdag den 2/10 (jødeforfølgelserne 1943). Foredragene handler ikke specielt om disse dage normalt. Hvis De hellere vil have besøg senere på året, for bedre at kunne få det indpasset i skolens arbejde, stiller vi os også gerne til rådighed, og De kan blot indsende Deres ønske, når det passer Dem.

Eleverne vil få mest muligt ud af vort besøg, hvis tilhørerskaren blot bliver skolernes afgangsklasser, og hvis der bliver mulighed for spørgsmål og svar efter foredraget. Vi henstiller, at man af denne grund afsætter mindst en skoletime til besøget. Om ikke andet ønskes, vil vi så vidt muligt skifte foredragsholdere på skolerne hvert år.

Foredragene er gratis, men hvis De ønsker at støtte vort arbejde, kan De indbetale bidrag mærket: skoleforedrag på giro nr. 71 304, Landsforeningen Gestapofangerne, Slotsherrensvej 53, Vanløse.

Ønsker De et foredrag, skal De blot udfylde vedføjede blanket og indsende den, helst snarest, til undertegnede.

Med venlig hilsen

Jørgen H. Barfod

Ved Fortunen 10 A, 2800 Lyngby
Formand for S sammenslutningen
af danske fanger

fra frihedskampen 1940—45

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge.